

Davut Doğan: Mobilya lokomotif sektör olacak

Röportaj: Gülder DEMİR - gulder.demir@dunya.com

TOBB (Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği) Mobilya Sektör Kurulu Başkanı ve Doğtaş Mobilya'nın Yönetim Kurulu Başkanı Davut Doğan öncelikli hedeflerinin, kayıt dışılığın ve haksız rekabetin oldukça yoğun olduğu sektörün envanterinin çıkarılarak disipline edilmesi olacağını söyledi

Küreselleşme sürecinin giderek güçlenmesi ve ulusal pazarların dışa açılması sayesinde sınır aşırı mobilya ticareti giderek artmakta ve uluslararası ticari ilişkiler de yoğunlaşmakta. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Mobilya Sektör Kurulu Başkanı Davut Doğan, imalat sanayisi genelinde en hızlı büyüyen sektörlerden biri olan mobilya sektörünü ilk beş sektör arasına sokmayı hedeflediklerini belirterek, "Bugün sektörün ihracat gücüne ve de özellikle yabancı yatırımcıların Türkiye pazarına ilgisine baktığımızda, mobilya sektörümüzün çok büyüdüğünü ve dünya piyasaları ile rekabet edebilecek düzeye geldiğini görmekteyiz. Eskiden Avrupa pazarlarında bir Türk markasının tutunması oldukça zordu. Ancak bugün gelinen noktada markalarımızın dünyanın mobilya devi olarak nitelendirilebilecek ülkelere bile rahatlıkla mobilya ihraç edebildiğini görüyoruz. Bu sektörün kat ettiği mesafenin ve markalarımızın gösterdiği başarıların en somut kanıtlarından biridir. Ancak bu başarının sürdürülebilir olması sektörün disipline edilerek markalaşmasının artmasıyla mümkün olacaktır" dedi.

Yaklaşık altmış bin firmanın faaliyet gösterdiği sektörün ağırlıklı olarak İstanbul, Ankara, Kayseri, Bursa, İzmir ve Adana'da yoğunlaştığını belirten Doğan, Türkiye nüfusunun genç bir nüfus olması, yeni evliliklerin artması, kişi başına düşen milli gelirin artması ve inşaat sektöründeki hareketlilikler gibi durumların sektöre olan talebi de canlandırdığını ifade etti.

TOBB Mobilya Sektör Kurulu Başkanı Davut Doğan 2002 yılında kurulan ve Türkiye'nin önde gelen mobilya markalarının üyesi olduğu Mobilya Sanayicileri Derneği (MOSDER) kurucu başkanlığı yaptığı dönemde çalışmaların altına imza atmış bir isim. Doğtaş Mobilya Yönetim Kurulu Başkanı Davut Doğan, İstanbul Mobilya Fuarı'nı (İMOB) ikinci yılında dünyanın sayılı fuarlarından biri haline gelmesini sağlamış. IMOB Fuarı bu yıl da 2-6 Mayıs tarihleri arasında yine CRN Fuar merkezinde gerçekleştirildi.

● **Sektörün disipline edilmesi için TOBB Mobilya Sektör Kurulu olarak ne tür çalışmalar içindesiniz?**

Mobilya Üreticileri Sektör Meclisi yasal düzenlemelerle daha aktif bir

Mobilya sektörü 65 bin üreticinin olduğu ve haksız rekabetin çok yaşandığı bir sektör.

konuma gelmiştir. TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu'nun girişimleri ve destekleriyle gün geçtikçe geliştiriliyor. Sektör Meclisi'nde özellikle Türkiye mobilya sektörünün gelişmesi, disipline olması için ve yurt dışında imajının güçlü olması için çalışmalar yapıyoruz. Sektör Meclisimizde otuz üyemiz ve üç dalda kurulmuş sektör derneklerimiz var. Dernekler dışında da Devlet Planlama Teşkilatı, Gümrük Ticaret Müsteşarlığı ve İhracatçılar Birliği'nden de bir temsilci var. Sektörün bugünkü yükselme trendin de Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin (TOBB) çalışmalarının payı da inkar edilemez önemde. Geçen yıl Dokuzuncu Kalkınma Planı hazırlıklarında TOBB'u temsilen Sayın Hisarcıklıoğlu benim katılımımı önermişti. Bugüne kadar, sektöre yönelik sorunların üzerine gidilmezken, sektörünün zaafları, sorunları ve geleceğe yönelik olarak alınması gereken tedbirler konusuna yönelik bir rapor hazırladık. İlk kez kalkınma planı hazırlıklarında mobilya sektörüne bu kadar ciddi yer verildi. Mobilya sektörü önceden ağaç işleri denilip geçiliyordu. Yani sunta, orman, ağaç işleri hepsi bir aradaydı. İlk defa mobilya sektörü olarak ayrıldık ve yapılabilecek en reel raporu hazırladık. "DPT 9.Kalkınma Planı" hazırlıklarında sektörün halen nitelikli verilere sahip olmadığı bir kez daha ortaya çıktı. Asıl çalışmamız bu rapordan sonra başlıyor. Çünkü, Türkiye mobilya sektöründe bugün binlerce kayıtlı firmanın dışında yine sayısı binlerle ifade edilebilecek kayıt dışı çalışan firma bulunmakta. Mobilya sektörünün envanteri çeşitli platformlardan birçok kurum ve kuruluşla işbirliği yaparak çıkarılacak. Aynı zamanda mobilya sektörünün sağlıklı büyümesi, dünya pazarlarında rekabet gücünün artırılması ile ilgili çalışmalar planladık. Kurul olarak öncelikli hedefimiz, aynı zamanda hedeflerimiz doğrultusunda daha verimli çalışmamız için gerekli olan sektör envanterini çıkarmak. Takdir edilir ki sağlıklı verilere sahip olmadan verimli çalışmalar ör Meclisi Başkanı oyapmak, net hedefler belirlemek güçtür. O raporda da görüleceği gibi 2013 yılı ihracat hedefimiz beş milyar dolardır. Bu hedef için çalışmalarımızı hızlandırdık. Mobilya sektörünün çoğu KOBİ'lerden oluşmakta. Sektör danışmanlığımıza mobilya sektörü içindeki KOBİ'lere yönelik ve KOBİ'lere sağlanan destekler konusunda bir kitapçık hazırlattırıyoruz.

● **Sektörün şu anki durumu ve geleceğe yönelik hedefleri konusunda görüşünüzü alabilir miyiz?**

Mobilya sektörü 65 bin üreticinin olduğu ve haksız rekabetin çok yaşandığı bir sektör. Kayıtlı olarak 370 bin işçinin çalıştırıldığı bir sektör olduğu söyleniyorsa da burakamın 500 binin üzerinde olduğunu tahmin ediyoruz. Sektörün içinde markalaşmanın her geçen gün yoğunlaştığını görüyoruz. Türkiye'de şu anda markalaşan on kadar firma var ve bir o kadar da markalaşmaya çalışan firma olduğunu söyleyebilirim. Bu firmalar markalaştıkça, sektörümüzün gelişimine çok daha önemli katkılar sağlayacağına inanıyorum. Örneğin, Türkiye'deki markalı mobilyacılar dünyanın en büyük mobilya fuarlarından biri olan Köln Fuarı'na 25-30 firma ile katılıyor.

Aynı zamanda Türkiye'nin mobilya ihracatının her geçen gün arttığını görüyoruz.

● Türkiye mobilya sektöründe rakamlarla ifade edersek ne durumda?

Üç yüz milyon dolar olan ihracatın, iki yıl içinde 800 milyon dolara ulaştığı ve 2007 yılı içinde bunun bir milyar dolara çıkacağını tahmin ediyoruz. Çünkü, sektör her yıl yüzde 20-30 arası büyüyor. 2004'de yüzde kırkın üzerinde büyüme oldu. Bu yıl yüzde 20-30'luk artış öngörüyoruz. Üretim açısından, Türkiye'de altı milyar dolarlık mobilya üretimi olmakta. Mobilyanın Türkiye üretimi içindeki payı yüzde üç, ihracat içindeki payı da yüzde bir. Üretim içindeki yüzde üçlük pay seviyesinin dış ticarette de gelişmesi gerekiyor.

● Türkiye, mobilya ihracatını en çok hangi ülkelere yapıyor?

Almanya, İsrail, Yunanistan ve Hollanda ilk sırada yer alan ülkeler. En çok ithalatı İtalya ve Almanya'dan yapıyoruz. Mobilyada dünya devi İtalyanlar olduğu için yine İtalyanlar Türk pazarında ilk sırada yer alıyor. Türkiye'de ofis mobilyaları pazarının bir milyar dolar, mutfak mobilyaları pazarının da bir milyar dolar olduğunu düşünüyoruz. Dört milyar da ev mobilyasının payı oluyor. Mutfak mobilyası daha uzun vadeli kalıcı oluyor. Türkiye'de artık mobilyada moda dönemi başladı. Mobilya bir kez alınır dönemi de bitti. Mobilya değiştirme ömrü de on yıla kadar düştü. Avrupa'da ise beş yıl. Bundan sonra sektörün önü açık. Aynı zamanda inşaat sektörünün de çok ciddi bir gelişme içinde olduğu görülüyor. TOKİ'nin teslim ettiği 250 bin konutun yanı sıra özel şirketlerin yaptığı konutlar inşaat sektöründe ciddi bir gelişimi gösteriyor. İnşaat sektöründe bu dönemde çok daha yoğun teslimatlar olacağını düşünüyoruz ve bu da mobilya sektörüne daha fazla bir canlılık getirecek.

● Mobilya sektörünün içinde bulunduğu sorunlar nelerdir ve çözümü için neler yapılmalı?

Mobilya sektörünün en önemli sorunlarından birincisi özellikle yatak, koltuk, kanepe gruplarının üretiminde, eski tabirle döşekten hâlâ yüzde on sekiz KDV alınıyor olması. Bunu iki açıdan doğru bulmuyoruz. Birincisi; yatağın hammadde girdisi tamamen tekstil olduğu için, tekstilde de yüzde sekiz KDV oranının yatakta uygulanması gerektiğini savunuyoruz. Bunun dışında sektörün istihdam sorunu var. Emek yoğun bir sektör olan mobilya sektörünün istihdama ciddi katkısı var. Fakat sektör kalifiye eleman bulmakta zorlanıyor. Gençler artık okuma eğiliminde olduklarından ve meslek liselerine siyaset karıştığı için bugün meslek liseleri farklı boyutlara çekildi, yara aldı. Bu nedenle biz meslek liselerinin desteklenmesini istiyoruz. Hatta meslek liselerinde okuyan gençlere burs verilmesini, askerlik sürelerinden düşüş yapılmasını kalifiye eleman sıkıntısını giderme açısından önemli buluyoruz. Yurt dışı pazarlarda rekabetimiz için Özal döneminde navlun iadesi destekleri vardı. Sektör olarak devletimizin eğer bir destek verme eğilimi varsa ve bir destek alacaksak özellikle bu navlun desteklerinin tekrar uygulanmasını istiyoruz. Çünkü, ürünlerimiz havaleli eşya olduğu için, fiyatları çok yüksek tutuyor. 20-25 bin dolara doldurduğumuz bir TIR için Rusya'ya altı bin dolar para ödüyoruz. Ayrıca Türkiye'de demiryolu taşımacılığı da yaygın değil. Demiryolu taşımacılığı uzun vadeli bir proje olsa da yaygınlaştığında mobilya sektörünün gelişimine ciddi katkılar da bulunacağına inanıyoruz. Sektörün sorunları içinde bir de Tasarım ar-ge konusu var, Tasarım Tescil Yasası çıktı, ama denetlemelerin yetersiz olduğunu düşünüyoruz. Ar-ge ve tasarım birimleri olan firmalar için bir haksız rekabet oluşuyor. Ürünlerimiz kısa sürede taklit ediliyor. Biz bunlarla yeterince mücadele edemiyoruz. Bu tasarım hırsızlığının önüne geçilmesi için, denetlemelerin artırılmasını istiyoruz.

> **"Dünyanın öbür ucundaki Arjantin'e mobilya satmak ve başta İtalya, Almanya ve Fransa olmak üzere, dünyanın önde gelen mobilyacı ülkelerinde müşteri bulabilmek, başlı başına cesaret verici göstergeler"**

● Sektöre giren yabancı yatırımcılar yerli üretici üzerinde nasıl bir etki yaratıyor?

Global bir şirketin Türkiye pazarına girmesi, sektörün geldiği noktayı göstermesi açısından son derece önemli. İKEA konusunda tahminlerimiz en azından açıldığı bölgelerde payımızdan alacağı yönündeydi. Ancak gördük ki beklenen olmadı. Zira bunda mobilya kültürümüzün Avrupa pazarına göre farklılık göstermesinin büyük payı var. Kimse düğünden önce oturup yatak odasını kurmakla uğraşmaz. Rekabet her zaman sektörü dinamik tutar. Dolayısıyla İKEA'nın sek-

töre yansımalarının olumlu olduğunu söyleyebilirim. Ayrıca bugün dünya tek pazar. Onlar gelip burada mobilya satıyorlarsa biz de gidip oralarda satacağız.

● İtalyan mobilyalarını Türk mobilyalarıyla karşılaştırdığınızda farklılık daha çok tasarımda mı yoksa kalitede mi ortaya çıkıyor?

İtalyanlar öncelikle tasarımda ön plana çıktıkları gibi bir diğer üstünlükleri de mobilya sanayisinde kullanılan teknoloji ile farklılık gösteriyorlar. Bütün dünyada mobilya sanayisinde İtalyan veya Alman teknolojisi kullanılmakta. Türkiye'de en çok kullanılan İtalyan teknolojisi. Dolayısıyla tasarım ve teknolojiyi bize sattıkları için rekabet avantajları var.

● Doğtaş'ın büyüme stratejisi nedir?

Mobilya sektöründe profesyonel olarak yirmi yıllık tecrübeye sahip bir firmayız. Bugüne kadar pek çok yurt içi ve yurt dışı krizler atlattık. Bizim firma olarak en büyük özelliğimiz ihracat gelirimizin üzerinde borçlanma yapmamamızdan kaynaklanıyor. Eğer yaptığınız ihracatın üzerinde borçlanma yaparsanız yok olup gidersiniz. Yirmi yıl boyunca hep aynı formülü uyguladığımız için bir sorunla karşılaşmadık. Krizler döneminde kaliteyi bozmadan, maliyeti ve ürün bedellerini düşürerek üretim yaptık ve çeşitli kampanyalar ile satış ciromuzu artırdık Ayrıca, biz firma olarak ürünlerimize güveniyoruz. Çünkü, ar-ge bölümümüz araştırıyor, geliştiriyor ve insanların beğenisini tespit ediyor. Bakıyoruz ki; bizim ürünlerimiz ya katalogdan yada üretim sonrası numuneler ile kıyaslanıp daha basit ve küçük işletmeler tarafından taklit ediliyor. Doğtaş olarak Tasarım Tescil Belgesine sahibiz ancak yeterli denetim olmadığı için haksız rekabete uğruyoruz

● Sektör de bugün geldiğiniz noktayı kısaca anlatır mısınız?

Doğtaş ilk beşte. 400 satış noktası var, on bin kişilik bir aileyiz. Bulgaristan'da bir şirketimiz ve iki mağazamız var. Yunanistan'da Doğtaş bayilerimiz var. Doğtaş Mobilya olarak Balkanlar'da çok iyiyiz. Avrupa ülkelerinden Hollanda, Avusturya, hatta İtalyanlara da mal satıyoruz ve bu Doğtaş için övünç kaynağı. Şu anda kırk ülkeye ihracat yapıyoruz. Kendimize yeni pazarlar olarak Rusya ve Ukrayna'yı düşünüyoruz. Daha önce başarısızlıkla sonuçlanan bir Rusya tecrübemiz oldu, ancak oradaki düzenlemeler yerine oturdukça bu pazarlara daha yoğun şekilde girmeyi, kendi mağazalarımızı açmayı düşünüyoruz.

> “Çağdaş teknolojiyle çalışan, çağdaş tasarım anlayışına sahip, piyasanın önde gelen işletmelerinin performansına bakıldığında, sektörde patlama beklemek çok hayalci bir tutum sayılamaz”

● Dışarıda büyürken iç pazarda nerede olmak istiyorsunuz?

Biz Doğtaş'ı esas olarak ihracatla dış pazarda büyütmek istiyoruz. Bunun için iç pazarda da iyi durumda olmak durumundayız. Bunun bilincindeyiz. Markamıza ciddi bir yatırım düşünüyoruz. Modüler mobilyada ilk üçün içindeyiz zaten. Ama mobilya sektörüne genel olarak baktığımızda ilk beş içindeyiz. Biz tartışmasız ilk üç içinde yer almak istiyoruz. Hedefimiz bu...

● Türkiye'nin içinde bulunduğu sıkıntılı dönem hedeflerinizden bir sapmaya neden olabilir mi?

Doğtaş Mobilya olarak geçtiğimiz yıl yapmış olduğumuz yatak, koltuk, kanepe gruplarına yapmış olduğumuz on milyon dolarlık bir yatırımla sektörde çok iddialı bir yere geldik. Bu yıl ihracatımızı iki katına çıkarmayı planladık ve ilk üç ayda da bunu gerçekleştirdiğimizi görüyorum. Doğtaş Mobilya olarak her yıl yüzde 30-40'lık büyümeler öngörüyoruz. 2004 yılında yüzde 47'lik, geçen yıl yüzde otuzluk bir büyüme sağladık. Bu yıl enflasyonun düşmesini de dikkate alarak bütçemizde yüzde yirmilik bir büyüme hedefledik. Doğtaş Mobilya olarak bu bütçemizi değiştirmeyi düşünmüyoruz çünkü, üç ayda da bunu sağladık. Erken seçim ve cumhurbaşkanlığı seçimi gibi siyasi değişkenlerin yarattığı spekülasyonlar olsa da taşların yerine oturacağına inanıyoruz. Ekonomik alanda hükümetin çalışmalarını gerçekten başarılı buluyorum. Dış ticaretin artması, enflasyonun düşürülmesi, ortaya koyulan hedefler gibi. Türkiye'deki en önemli sıkıntılardan biri geçmiş dönemde bankacılık yapısının finansal zayıflığıydı. Özellikle bankacılık sisteminin son yıllarda sermaye yönünden geliştiğini görmekteyiz. Bu nedenle de Türkiye'nin istikrarlı gidişinin devam edeceğine inanıyor ve gelişen sorunları geçici sorunlar olarak görüyorum. Kısaca sektör olarak da Doğtaş olarak siyasi gelişmelerden doğan sıkıntıları geçici sorunlar olarak görüyoruz, bunların aşılacağından umutluyuz.